

Polonijne Okienko na Świat (01/05/2026)

Świat

- Cena dla statków za przepłynięcie Kanału Panamskiego wzrosła 10x na skutek większego zainteresowania po wybuchu wojny w Iranie. Obecnie to 4 mln \$, a było 300-400 tys.
- Parę dni po ogłoszeniu przez Trumpa 3-tyg. rozejmu Izraelu i Libanu, Netanjahu wydał rozkaz zmasowanego ataku. Izraelskie lotnictwo zbombardowało 4 miejscowości. Obie strony oskarżają się wzajemnie o naruszenia.
- Sobotnia gala korespondentów przy Białym Domu o mało nie zakończyła się krwawą łaźnią. 31-letni Cole Tomas Allen, uzbrojony w strzelbę, pistolet i noże, próbował sforsować punkt kontrolny Secret Service, by zaatakować prezydenta Donalda Trumpa i członków jego administracji. Jak ujawnił sam przywódca USA, napastnik zostawił manifest, z którego wprost wylewa się nienawiść do chrześcijan. Co więcej, o radykalnych poglądach mężczyzny służby informowała wcześniej jego własna rodzina.
- Sprawca strzelaniny podczas gali Stowarzyszenia Korespondentów Białego Domu w sobotę w Waszyngtonie, 31-letni Cole Tomas Allen z miasta Torrance w Kalifornii, jest m.in. twórcą gier komputerowych i byłym stażystą w NASA. Tworzył m.in. grę opisaną jako "strzelanka z widokiem na góry". Nie ma przeszłości kryminalnej.
- 600 portugalskich żołnierzy uczestniczy na poligonie Santa Margarida, w środkowej części kraju, w ćwiczeniach służących przygotowaniu ich do wzmocnienia wschodniej flanki NATO - przekazało dowództwo portugalskiej armii.
- Wspólna herbata i zwiedzanie pasieki na terenie Białego Domu - tak spędzili wspólnie czas prezydent USA Donald Trump wraz z małżonką goszczący króla Karola III i królową Kamilę. Był to pierwszy punkt wizyty brytyjskiej pary królewskiej w Stanach Zjednoczonych.
- Prezydent USA Donald Trump we wtorek oświadczył, że Iran poinformował Amerykanów o tym, że jest „w stanie upadku” i chce, by USA jak najszybciej otworzyły cieśninę Hormuz.
- Koreańska Kia obniża ceny aut w Europie, bo przegrywa konkurencję z tanimi elektrykami z Chin; tymczasem chińskie BYD zanotowało w marcu 150% wzrost sprzedaży w Europie. Prezes KIA wskazał jednak, że różnica ich cen a chińskich marek w Europie zmalała z 20–25% do 15–20% w 2026 r. Obniżki dot. modeli wciąż są droższe o 25%. Kluczowym modelem KIA ma być tani, elektryczny crossover EV2, produkowany na Słowacji.

- We Francji zatrzymano 19-letniego Afgańczyka podejrzanego o serię gwałtów na kozach i owcach pod Marsylią. Zwierzęta miały związane nogi i ślady przemocy. Właściciele zainstalowali kamery, uwieczniając nocne wizyty migranta.

Polska

- Koszty dla NFZ ustawy płacowej dla medyków wyniosą w tym roku 70 mld zł. M.in. 1 lipca płaca minimalna dla pracowników medycznych ma wzrosnąć o 8,8%. Wiceprezes NFZ stwierdził, że ustawa bez odpowiednich środków z budżetu jest "killerem" dla służby zdrowia.
- Od 2027 r. wchodzi europejski limit płatności gotówkowych 10 tys. euro (ok. 42 tys. zł). Powyżej tej kwoty nie kupimy za gotówkę już nawet używanego auta. Średnia cena używanego auta w Polsce wynosi 46-50 tys. zł - to powyżej limitu.
- Zastępca komendanta policji na warszawskiej Woli zwolniony po spowodowaniu kolizji drogowej pod wpływem alkoholu (1,5 promila) i narkotyków (prawdopodobnie kokaina).
- Awantura o dzika na warszawskim Bemowie. Zwierzę pojawiło się na placu zabaw między blokami i przygotowało sobie miejsce do snu w piaskownicy. Zjawiły się pro zwierzęce aktywistki, które usiłowały wypuścić go wolno do miasta.
- Tylko w czwartek Straż Graniczna ujawniła 2 kurierów przemytu ludzi i 34 nielegalnych cudzoziemców na granicy z Litwą. Ukraińiec przewoził w busie 20 Somalijczyków, a Polak 5 osób z Bangladeszu.
- Donald Tusk w wywiadzie dla "Financial Times" stwierdził, że "ewentualny rosyjski atak na kraj NATO" to kwestia "miesiący, nie lat". Wielu polityków w kraju taką retorykę oceniło jako nieodpowiedzialne straszenie wojną w celach politycznych. Tuska studzą również liderzy sojusznicznych państw regionu - prezydent Finlandii Alexander Stubb oraz prezydent Estonii Alan Karis. „Jeśli spojrzymy na wschodnią flankę, zaczynając od Norwegii, Finlandii, państw bałtyckich, Polski, a następnie, w dół, do Ukrainy, to nie sądzę, żeby doszło do takich działań Rosji, które by oznaczały uruchomienie art. 5 NATO” - powiedział Stubb.
- Choć wielu Polaków krytycznie ocenia obecną sytuację polityczną w kraju, to jednocześnie wyraźna część społeczeństwa dobrze ocenia działania prezydenta Karola Nawrockiego. Najnowsze badania pokazują, że głowa państwa utrzymuje przewagę pozytywnych ocen, nawet na tle nie najlepszych nastrojów politycznych.
- Powinniśmy dyskutować o tym, jak budować relacje transatlantyckie, a nie starać się przekonywać Polskę, Europę i świat, że art. 5 jest kwestionowany, czy że nie potrzebujemy silnego okrętu transatlantyckiego. Jestem zdecydowanym krytykiem i przeciwnikiem tego typu narracji - tak wywiad Donalda Tuska dla "Financial Times" ocenił prezydent RP, Karol Nawrocki.
- Najważniejsza osoba w ministerstwie zdrowia po szefowej resortu Jolancie Sobierańskiej-Grendzie - jego Dyrektor Generalny - odchodzi w najbliższych dniach – dowiedział się portal Niezależna.pl. To są ostatnie dni pracy Konrada Korbińskiego na tej funkcji; ma przejść do sektora prywatnego.
- Sąd Rejonowy w Białymstoku podjął decyzję o zwrocie prokuraturze aktu oskarżenia wobec m.in. zastępcy szefa KPRP Adama Andruszkiewicza, dotyczącego podrabiania list poparcia kandydatów Ruchu Narodowego do sejmiku województwa podlaskiego. Powodem były... braki formalne. W tym brak wskazania okoliczności popełnienia rzekomego czynu zabronionego przez ministra.
- Dziś więziony od 5 lat przez reżim Aleksandra Łukaszenki polski opozycjonista, Andrzej Poczobut, wyszedł na wolność. Bardzo dużą zasługę w tym mieli prezydenci Polski i USA - Karol Nawrocki i Donald Trump. We wrześniu 2025 r. podczas spotkania w Białym Domu prezydent RP przekazał swojemu odpowiednikowi w USA prośbę o uwolnienie Poczobuta.

- Formalnie, de iure, Andrzej Poczobut został ułaskawiony przez Aleksandra Łukaszenkę, to ma ogromne znaczenie, bo to daje mu szereg możliwości działania, czy to na terenie Polski czy powrót na Białoruś jako osoba formalnie ułaskawiona - powiedział w TV Republika Jan Dziejczak, poseł PiS, były wiceminister spraw zagranicznych RP.
- Wysłannik Trumpa ds. Białorusi John Coale po uwolnieniu Poczobuta wyjawiał, że Polak widniał na szczycie liśty Trumpa osób do uwolnienia dzięki naciskom prezydenta Nawrockiego od września 2025 r. Polski rząd akcentował zastęgę Donalda Trumpa i polsko-amerykańskiego sojuszu nie wspominając roli prezydenta.
- Eurostat obniżył prognozę liczby ludności Polski na 2100 r. o jeszcze 4 mln mniej - spadnie o 32% do 25,5 mln osób. Negatywny scenariusz bez migracji zakłada spadek nawet do 19 mln. Demograficzny spadek w całej UE ma wynieść 12% wobec ponad 30% w Polsce.
- Sąd Administracyjny w Lublinie nakazał urzędowi zarejestrowanie ślubu dwóch kobiet, który zawarty został w Portugalii. Podstawą są wyroki TSUE oraz Naczelnego Sądu Administracyjnego. Wg prawa UE państwo musi uznawać małżeństwa homo zawarte w innych krajach UE. Wyrok jest nieprawomocny.

Australia

- Sondáže wskazują, że ponad połowa Australijczyków uważa poziom imigracji za zbyt wysoki. W społeczeństwie pojawiają się obawy o zachowanie spójności kulturowej. Ponadto krytycy zwracają uwagę, że szybki wzrost populacji wynikający z migracji przewyższa możliwości rozbudowy infrastruktury, co prowadzi do zakorkowanych dróg, przepełnionej komunikacji miejskiej oraz większej presji na służbę zdrowia i szkoły.
- Reforma systemu wsparcia dla osób z niepełnosprawnościami w Australii, ze szczególnym uwzględnieniem NDIS (National Disability Insurance Scheme), jest obecnie (stan na kwiecień 2026 r.) w fazie głębokich zmian. Rząd federalny wdraża znaczące nowelizacje, mające na celu kontrolę kosztów oraz zmianę sposobu dystrybucji wsparcia.
- Liderka partii One Nation, Pauline Hanson, otrzymała w prezencie od miliardarki Giny Rinehart prywatny samolot oraz 2 miliony dolarów przed pierwszym federalnym sprawdzianem partii w przyszłym tygodniowych wyborach uzupełniających w okręgu Farrer. Podzieliła się tą wiadomością w mediach społecznościowych, mówiąc, że pomoże jej to odwiedzić więcej regionalnych miejscowości w całym kraju. „Tak, to był dar. Tak, jestem bardzo szczęśliwa. Tak, jest szybki. Tak, jest niesamowity. Tak, będzie to denerwować Guardian” – powiedziała.
- Obchody Anzac Day w Australii, które odbyły się w sobotę 25 kwietnia 2026 roku, upamiętniły 111. rocznicę lądowania wojsk pod Gallipoli. Był to dzień narodowej refleksji, w którym miliony Australijczyków oddali hołd ponad 2 milionom osób służącym w siłach zbrojnych od 1914 roku.
- Inflacja w Australii osiągnęła 4.6%, najwyższy poziom od trzech lat. Nie jest to dobry znak przed przyszłotygodniowym posiedzeniem Banku Centralnego, na którym mogą zapaść niekorzystne dla konsumentów decyzje zwiększenia rat procentowych.
- Australijskie linie lotnicze Qantas zdecydowanie stawiają na rozwój lotów ultradługodystansowych. Już w przyszłym roku planują uruchomić najdłuższy komercyjny lot na świecie. Pasażerowie na pokładzie specjalnie przystosowanego samolotu Airbus A350-1000ULR (Ultra Long Range) będą mogli spędzić w powietrzu nawet do 22 godzin bez międzylądowania. Nowe bezpośrednie trasy połączą Sydney z Londynem oraz Nowy Jork.
- Wg badania ponad 6 tys. menedżerów z USA, Europy i Australii 90% firm nie widzi pozytywnego wpływu AI na wydajność pracy w ostatnich 3 latach, choć 2/3 dyrektorów używa AI. Ekonomisci porównują to do „paradoksu produktywności” z 1987, gdy w erze początku komputerów mimo

inwestycji w technologie wzrost wydajności zwolnił z 3% do 1%. Nadmiar narzędzi szkodzi, wydajność pracowników spada przy korzystaniu z więcej niż 3 różnych systemów AI jednocześnie. Dyrektorzy wykorzystują AI średnio 1,5 h / tyg.

- W Alice Springs rozpoczęły się uroczystości żałobne ku pamięci pięcioletniej dziewczynki, której śmierć opłakuje cała społeczność aborygeńska. Ciało dziewczynki, nazywanej ze względów kulturowych Kumanjaji Little Baby, znaleziono w czwartek. Policja aresztowała 47-letniego Jeffersona Lewisa, podejrzanego o porwanie i zamordowanie dziewczynki.

Opracował:

Bogusław P.